

**toespraken door wethouder Joost Eerdmans bij de
Dag Herdenken Geweldslachtoffers, op 23 september 2017**

Het gesproken woord geldt (mogelijk zijn de toespraken in de praktijk anders uitgesproken).

1) WELKOMSTWOORD IN LAURENSKERK

Op 27 mei 2002 werd Jantje Hertogs – 20 jaar oud – doodgeschoten voor de deur van een Haags café. Zomaar, omdat hij daar toevallig stond. Een man had te veel gedronken, had ruzie met mensen, had een wapen bij zich. Dit greep me bij de keel. Ik was toen Tweede Kamerlid en wilde iets doen. Dus ik liep mee in de stille tocht. Nooit meer vergeet ik de aanblik van Jantje Hertogs' moeder. Ontroostbaar.

Het meedoen aan de stille tocht voelde goed. Ik kon mijn steun betuigen. Ik kon iets doen. En wat is het mooi als mensen samenkomen om iets te delen. Maar ik voelde een drive om meer te doen. Om meer te betekenen voor mensen van wie de wereld instort. Mensen zoals de moeder van Jantje.

Een moord terugdraaien kun je niet. Maar we kunnen er met z'n allen wel voor zorgen dat nabestaanden van geweldsslachtoffers niet het volgende slachtoffer worden. Het slachtoffer van een systeem dat soms faalt als het gaat om slachtofferhulp en smartengeld, om fatsoenlijk informeren, privacy voor nabestaanden, en voor daders een passende straf. Voor nabestaanden moeten we in Nederland meer moeite doen – en ik kan me voorstellen dat velen van u dat ook vinden. Er gebeuren ook goede dingen. Er zijn stappen gezet. Maar we mogen meer stappen maken. Móéten meer stappen maken. Als wethouder Veiligheid en locoburgemeester van Rotterdam heb ik er dan ook op aangedrongen in Den Haag, bij de makers van het regeerakkoord: maak een aparte paragraaf voor slachtoffers van geweld, voor nabestaanden.

Het is goed om onze minister-president Mark Rutte hier te zien. Beste minister-president, dank u wel voor uw komst naar Rotterdam. Dat we u hier zien, betekent veel. Want voor deze nabestaanden draait het vandaag allemaal om zien. Om elkaar zien, en om te zien en te voelen dat je ertoe doet. Want het leed van deze mensen verdient aandacht en respect. En moet vol in het zicht. Voor begrip, maar ook zodat we als maatschappij met z'n allen zien: we moeten het beter doen voor deze mensen.

En beste mensen, dat is precies waarvoor we in Rotterdam de handen uit de mouwen steken: het beter doen. Met ons plan "Meer aandacht voor slachtoffers". Een garantie op veiligheid heeft niemand, maar Rotterdam doet gegarandeerd z'n best om slachtoffers van geweldsmisdrijven beter te helpen. Denk aan ondersteuning bij aangifte en strafproces, denk aan nazorg. Ons plan is te danken aan de inbreng van allerlei partijen, onder wie politie, justitie, Slachtofferhulp Nederland én slachtoffers zelf.

Meer doen. Mede daarom zeggen we vandaag in Rotterdam, tegen u, nabestaanden van geweldsslachtoffers: "Wees welkom hier, beste mensen. Vandaag staat de stad voor u open. Vandaag is Rotterdam van u. Met trots is Rotterdam vandaag gastheer van de "Dag Herdenken Geweldsslachtoffers 2017". Ik wens u een heel mooie dag samen.

2) TOESPRAAK BIJ HERINNERINGSPLAQUETTE

Beste mensen,

Vanochtend in de Laurenskerk zei ik tegen u: Rotterdam staat vandaag voor u open. De stad is vandaag van u. En ik hoop dat u zich vandaag ook echt omarmd voelt. Door elkaar omarmd, als lotgenoten, maar ook omarmd door Rotterdam. We zijn er heel trots op dat u vandaag uit het hele land naar Rotterdam bent gekomen voor de “Dag Herdenken Geweldslachtoffers”.

Velen van u heb ik al eens eerder gesproken, en vooral Martin Roos en Jack Keijzer: ik ken jullie goed, en ik heb de grootste waardering voor wat jullie doen voor nabestaanden van geweldsslachtoffers, voor jullie lotgenoten.

Rotterdam is de stad van “geen woorden maar daden”. Maar we weten hier ook dat woorden er soms juist wel toe doen. Als troost, waardering, begrip. Om dingen te benoemen. En daarom hebben we in Rotterdam onze eigen stadsdichter. Derek Otte heet hij. Derek kon er vandaag helaas niet bij zijn, en daarom mag ik zijn gedicht voordragen, een gedicht namens Rotterdam, speciaal geschreven voor vandaag. Voor u, nabestaanden van geweldsslachtoffers. Het gedicht heet: “Houvast”.

geen lamp verlicht dit duister
dit gewicht is niet te dragen
geen letter spelt een antwoord
alle woorden vormen vragen

/

waarom zonder daarom
in vele lagen leed
vol van boos en tranen
zo vol dat alles leeg

/

ze bedoelen het zo goed
inleven vaak onmogelijk
waar de blik op later zoek
met de waarheid zo onooglijk

/

er zijn momenten blij
bij denken aan wie heen
dit toen lijkt nooit voorbij
een stukje zelf verdween

/

u draagt geen enkele schuld
zoals u kwijtraakte de hoop
helpt mijn woord niet wens ik dat
u bij noodlotgenoten troost

/

verbonden in onrecht
verbonden in onmacht
stort alles in elkaar
zoek houvast bij elkaar

= = =

Beste mensen, u bent hier gekomen met zeven linten. Linten vol met namen van dierbaren, verloren aan geweld – 291 namen. Samen één sprekend lint. Een lint dat

tegen het land zegt: kijk, wij vergeten deze namen niet. Wij vergeten niet wat er is gebeurd, wat ons is overkomen. Het lint laat het land zien: wij houden vast. Wij omarmen onze omgekomen dierbaren. We blijven altijd van ze houden, we blijven hun namen altijd noemen. Vast in onze herinnering. Vast in ons hart.

Wat u hebt meegemaakt, kan een ander zich niet voorstellen. Ikzelf ben ook geen ervaringsdeskundige. Maar ik weet wel dat onze maatschappij kan helpen. En toekomstige nabestaanden van geweldsslachtoffers kan helpen. Niet alleen door een luisterend oor, niet alleen door begrip, maar ook door dingen beter te regelen. Door met z'n allen beter te kijken naar de positie van slachtoffers en in uw geval: de positie van nabestaanden van slachtoffers. Nabestaanden willen bijvoorbeeld beter geïnformeerd worden als de dader weer op vrije voeten komt. Nabestaanden willen recht hebben op een gesprek met de dader, of ze willen in de rechtbank hun verhaal vertellen. En veel nabestaanden willen ook dat er eens goed gekeken wordt naar de duur van celstraffen. Laat er geen misverstand over bestaan: nabestaanden van geweldsslachtoffers gaan niet voor eeuwige vergelding. Daar gaat het ze niet om. Het enige wat ze willen, is gerechtigheid. En bescherming. Allemaal heel normale, basale verlangens. Menselijke verlangens. Een menselijke maatschappij – en dat is onze Nederlandse maatschappij ten voeten uit – heeft de plicht om daar beter voor te zorgen.

Daarom wil Rotterdam dat u vandaag wordt gezien. En om de gedachte aan vandaag vast te houden, onthullen we hier samen een herinneringsplaquette. We plaatsen hier iets tastbaars, vol in het zicht, midden in het straatbeeld van Rotterdam. Zodat iedereen die hier langsloopt, kan weten: in Rotterdam vergeten we niet, in Rotterdam houden we elkaar vast.